

Оксана ПРОТАС,

orcid.org/0000-0002-4176-8353

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,

докторант кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна) O_C@ukr.net

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ

У статті визначено необхідність методологічного обґрунтування проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми. Розглянуто основні методологічні підходи до професійної підготовки фахівців соціальної роботи, а саме: системний, структурно-функціональний, синергетичний, особистісно-діяльнісний, особистісно орієнтований, індивідуально-творчий, гносеологічний, комплексний, аксіологічний, культурологічний, компетентнісний, акмеологічний, інтегративний. Системний підхід розглядає процес підготовки як складну цілісну систему, що містить певні впорядковані елементи, які взаємопов'язані між собою. Структурно-функціональний підхід, застосування якого дає змогу досягти завдання – виділення в системних об'єктах структурних елементів (компонентів, підсистем) і визначення їх ролі. Синергетичний підхід забезпечує відкритість і багатоваріантність системи підготовки студентів до роботи з обдарованими дітьми, що дає змогу підвищити її ефективність. Діяльнісний підхід характеризується створенням умов для активної позиції студентів, активізації навчально-пізнавальної діяльності і забезпечує їх готовність до виконання професійних функцій. Особистісно орієнтований підхід забезпечує спрямованість освітнього процесу на розвиток особистості студента, розгляду його як активного суб'єкта, створення умов для самореалізації. Індивідуально-творчий підхід спрямовує підготовку майбутніх соціальних педагогів на врахування розвитку особистості, забезпечує виявлення й формування в них творчої індивідуальності. Інтеграційний підхід у нашому дослідженні дає змогу виявити взаємозв'язок різних методологічних підходів. Використання гносеологічного підходу передбачало використання основних методів наукового пізнання – ґрунтового аналізу сутності досліджуваних процесів та поняттєво-термінологічного апарату, встановлення закономірностей процесів, визначення напрямів удосконалення професійної підготовки студентів. Комплексний підхід забезпечує взаємопроникнення змісту навчальних дисциплін за принципом їх взаємозв'язку і взаємодоповнюваності, забезпечуючи цілісний процес професійної підготовки. Аксіологічний підхід сприяє формуванню професійно-ціннісних орієнтацій студентів. Соціокультурний підхід забезпечує врахування у процесі професійної підготовки культурних надбань, цінностей і норм. Компетентнісний підхід забезпечує формування професійної компетентності майбутнього фахівця як цілісної здатності особистості, що поєднує знання, вміння, навички, досвід, ціннісні орієнтації, професійну позицію і творче застосування їх для забезпечення успішної фахової діяльності. Акмеологічний підхід спрямовує освітній процес на підвищення якості фахової підготовки, вивчення творчого потенціалу майбутніх соціальних працівників, мотивування їх прагнення до досягнення максимально можливого розвитку теоретичної та практичної досконалості у навчально-науковій та професійній діяльності.

Зазначено, що комплексне поєднання вказаних підходів сприятиме підготовці майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми.

Ключові слова: методологічний підхід, професійна підготовка, соціально-педагогічна діяльність, обдаровані діти.

Oksana PROTAS,

orcid.org/0000-0002-4176-8353

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work,

Doctoral Student at the Department of Theory and Methods of Preschool and Special Education

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine) O_C@ukr.net

METHODOLOGICAL BASIS TRAINING FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES FOR WORK WITH GIFTED CHILDREN

The article deals with the need of methodological substantiation of the issue of training future social pedagogues educators for work with gifted children. We considered the methodological approaches to training of social workers. They include, specifically, systemic, structural and functional, synergy, personal activity, person-centered, individual creative, gnosiological, inter-disciplinary, axiological, culturological, competence-based, acmeological, and integrated,

approaches. Systemic approach treats training process as a complicated and integrated system of certain sequenced elements, which are interconnected. Application of structural and functional approach allows distinguishing structural elements (components, subsystems) in system items and define their roles. Synergy approach provides for openness and variation of students' preparation to work with gifted children allowing for its increased efficiency. Activity approach creates conditions for students to take an active position, activate training and cognition and prepares them to work in professional environment. Person-centered approach in training process is aimed at developing the student's personality and treats the students as an active subjects providing for their self-actualization. Individual creative approach in training future social teachers facilitates consideration of personal development, defining and forming a creative self in a person. The use of gnosiological approach demanded applying main scientific finding methods, i.e., a comprehensive analysis of the essence of processes and terminological apparatus, defining process patterns, and defining the approaches of students' training optimization. Integrated approach seeks for convergence of subject materials based on interconnection and complementarity organizing a cohesive professional training process. Axiological approach facilitates formation of a professional value system for students. Sociocultural approach integrates cultural heritage, values and regulations into professional training. Competence-based approaches secures the competences of a future professional as integrated abilities of a person combining knowledge, skills, expertise, values, professional position, and creative use of these components for a successful professional work. In acmeological approach, the process is aimed at improving the quality of professional training, learning the creative potential of future social workers, and making incentives to them to reach theoretical and practical excellence in both scientific and professional work. Integration approach of our research enables to reveal interdependence of different methodological systems. We have indicated that a combination of the mentioned approaches will facilitate preparation of future social educators for work with gifted children.

Key words: *methodological approach, professional training, social-pedagogical work, gifted children.*

Постановка проблеми. Запити суспільства на обдарованих особистостей, здатних реалізувати свій інтелектуальний та творчий потенціал у сучасних умовах, орієнтованих на позитивне перетворення суспільного життя країни, спричинили формування низки нових вимог до фахівців, які їх навчають, виховують та розвивають інтелектуально-творчі можливості. Наявність зв'язку між професійною підготовкою фахівців та ефективністю становлення обдарованих дітей актуалізує проблему підготовки студентів у закладах вищої освіти. Вирішенню проблеми наукового дослідження сприяють методологічні підходи, які мають бути спрямовані на ефективну підготовку в закладах вищої освіти студентів до діяльності з обдарованими дітьми.

Аналіз досліджень. Методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти розглянуто у працях вітчизняних (В. Галузинський, Б. Гершунський, М. Євтух, В. Краєвський, П. Підкасистий та ін.) та зарубіжних учених (Е. Дюркгейм, Д. Дьюї, П. Наторп та ін.). Різні аспекти професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів досліджено у працях зарубіжних (М. Доуел, Ф. Зайбель, В. Бочарова та ін.) та вітчизняних учених (І. Богданова, А. Капська, Л. Міщик, С. Харченко). Методологічні основи фахової підготовки майбутніх фахівців соціальної роботи розглянуто у дослідженнях О. Безпалько, Р. Вайноли, В. Поліщук, З. Фалинської та ін.

Проте аналіз сучасних методологічних підходів до професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми дає змогу стверджувати, що науковий доробок зазначеної теми висвітлено не досить.

Мета статті – обґрунтування методологічних підходів до фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів для роботи з обдарованими дітьми.

Виклад основного матеріалу. Підґрунтям нашого наукового пошуку є методологічні підходи, які дають змогу виявити загальні закономірності, світоглядні позиції та їх вплив на результати дослідження.

Поняття «методологія» (грец. “*methodos*” – шлях, спосіб та “*logos*” – вчення) визначається як «вчення про структуру, логічну побудову, підходи, методи і прийоми пізнавальної діяльності»; «система принципів, а також способів організації діяльності, вчення про цю систему» (Філософський енциклопедичний словник, 2009: 374).

Методологічний підхід розглядається як «сукупність ідей та принципів, що становлять основу стратегії дослідницької діяльності, а також способів, прийомів, що забезпечують її реалізацію» (Анісімов, 2006: 574).

Відповідно до завдань дослідження потребують обґрунтування основні методологічні підходи, які б слугували основою проєктування системи фахової підготовки студентів до роботи з обдарованими дітьми.

Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми є складною системою, тому необхідне комплексне застосування методологічних підходів, що дасть змогу вивчити проблему всебічно, окреслити закономірності, принципи, шляхи розв'язання та забезпечити належний рівень професійної освіти.

Нами визначені такі підходи, як: системний, структурно-функціональний, синергетичний, особистісно-діяльнісний, особистісно орієнтований,

індивідуально-творчий, гносеологічний, комплексний, аксіологічний, культурологічний, компетентнісний, акмеологічний, інтегративний.

Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми є складним процесом, результативність якого залежить від системного підходу до його організації.

Системний підхід (англ. systems thinking – системне мислення) – «напрямок методології досліджень, який дає змогу вивчати об'єкт як цілісну сукупність елементів та взаємозв'язки між ними» (Філософський енциклопедичний словник, 2009: 482). Цьому питанню у науковій літературі з педагогіки присвячені праці Ю. Бабанського, В. Бикова, В. Краєвського та ін.

Системний підхід у підготовці майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми потребує її розгляду як певної системи, що має специфічні закономірності, сукупність певних взаємодій. Сучасні вітчизняні дослідники (А. Капська, О. Безпалько, Х. Вайнола) соціально-педагогічну діяльність розглядають як відкриту систему, що взаємодіє з іншими соціальними системами, позаяк фахівець застосовує знання з певних теоретичних дисциплін, розв'язуючи професійні завдання різних галузей суспільної практики. Акцентуючи увагу на специфіці професійної діяльності соціального педагога, автори визначають її сутність через мету – створення оптимальних умов соціалізації дітей і молоді (Капська, 2002: 7).

Системний підхід дає змогу реалізувати процес фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми, використовуючи педагогічну систему, яка містить мету, завдання, функції, структуру, принципи, функції, зміст, умови, форми, технології, методи і засоби, результат. Застосування цього підходу дає змогу визначити структуру фахової підготовки студентів та встановити взаємозв'язки між її елементами.

У межах цього підходу виокремлюємо також *структурно-функціональний*, який дає змогу виокремити в системних об'єктах структурні елементи, підсистеми, функції, взаємодію. Під структурно-функціональним аналізом розуміється метод дослідження складних систем, що виявляється у виокремленні в об'єкті стабільних елементів, їх структурних і функціональних зв'язків. Структуру системи утворюють елементи і зв'язки між ними, кожний елемент якої здійснює певні функції (Воронков та ін., 2006: 567).

У контексті нашого дослідження цей підхід дає змогу фахову підготовку студентів реалізовувати як систему, що містить такі структурно-функціо-

нальні елементи: структуру, підсистеми, функції, мету, завдання, умови й фактори, суб'єктів процесу, зміст діяльності, динаміку системи та ін.

Отже, застосування системного підходу в нашому дослідженні дає змогу обґрунтувати процес фахової підготовки студентів до роботи з обдарованими дітьми як цілісну педагогічну систему, здатну до саморозвитку; виявити у структурі системи необхідні елементи та встановити способи їх поєднання, забезпечити її цілісність; виявити взаємозв'язки між компонентами системи задля досягнення визначених цілей професійної підготовки.

Під час розвитку системи фахової підготовки здійснюється самоорганізація як процес утворення нових структур у відкритих системах, що спирається на базисні положення і принципи синергетичного підходу.

Синергетика – міждисциплінарний напрям наукових досліджень, який «вивчає закономірності й принципи, що лежать в основі процесів самоорганізації в системах різної природи» (Філософський енциклопедичний словник, 2009: 463). Предметом її вивчення є ієрархічно відкриті, динамічні системи, які складаються з підсистем, а основним завданням – пошук принципів управління самоорганізуючими структурами. Врахування синергетичності в самоорганізації систем дає можливість моделювання освітнього процесу.

Синергетичний підхід (грец. synergetikos – сумісний; такий, що діє погоджено; sinerгеia – співпраця) ґрунтується на науково-філософському принципі, який розглядає природу, світ як комплексну систему, в основі якої – теорія самоорганізації (Філософський енциклопедичний словник, 2009: 467). Суттєвий внесок у дослідження системного підходу зробили такі вчені, як: Л. Князева, В. Лутай, І. Пригожин, Г. Хакен та ін.

Аналіз системи підготовки майбутніх фахівців до визначеного аспекту професійної діяльності спонукає до застосування нелінійного детермінізму, за якого враховується не тільки емпіричний матеріал, а й закономірності розвитку системи. Використання синергетичного підходу дає змогу охарактеризувати систему професійної підготовки, яка потребує впливу, визначити мету, очікуваний результат, стратегію розвитку.

З позицій синергетичного підходу професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів для роботи з обдарованими дітьми є процесом, який зумовлює стійкі та змінні стани, що визначаються певними критеріями, характеристиками. Отже, у процесі проектування, реалізації й управління системою, підґрунтям є опора на закони

її саморозвитку, що зумовлює потребу їх урахування у разі здійснення педагогічних впливів. Оскільки система є сукупністю взаємопов'язаних елементів, що функціонують як ціле, то її вивчення полягає у виявленні зв'язку компонентів, що забезпечує її прогнозовані характеристики. Результат функціонування системи оцінюється інтегральним показником, зміна якого пов'язана з реакцією системи на зовнішні чинники. Отже, система професійної підготовки майбутніх фахівців до роботи з обдарованими дітьми є динамічною та самоорганізуючою, між компонентами якої діють інтерактивні, інформаційно-комунікаційні, розвивальні, координаційні та ін. зв'язки.

Функціональний аспект професійної діяльності соціальних педагогів у контексті цього дослідження передбачає реалізацію діяльнісного підходу, згідно з яким пізнання здійснюється у процесі діяльності людини, спрямованої на предмети та явища навколишньої дійсності (Воронков та ін., 2006: 567). Діяльнісний підхід у фаховій підготовці майбутніх соціальних педагогів передбачає формування їх уявлень про модель професійної діяльності. У процесі проектування змісту фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів необхідно проаналізувати характерні особливості професійної діяльності та визначити сукупність знань та умінь, які забезпечать готовність та якість виконання такої діяльності.

Діяльнісний підхід у здійсненні проектування системи фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми передбачає врахування особливостей майбутньої професійної діяльності і зокрема визначеного напрямку. Вона мусить мати системний і продуктивний характер, визначатися мотивами, здібностями студентів і потребує створення відповідних умов. Зміст освітнього процесу, у тому числі й для формування готовності до роботи з обдарованими дітьми, є неперервною зміною різних видів діяльності, спрямованих на творчу взаємодію.

Спрямованість трансформацій в освіті на гуманізацію суспільства, підвищення ролі особистості в соціальному житті, навчанні створюють необхідність урахування основних положень особистісно орієнтованого підходу в системі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Особистісно орієнтована освіта визначається як «цілеспрямований, безперервний, організований педагогічний процес, що сприяє розвитку і саморозвитку студента, становленню його як особистості з урахуванням індивідуальних особливостей, здібностей, інтересів» (Дубасенюк, 2012: 436).

Застосування зазначеного підходу створює

умови для вияву особистісних якостей студентів, сприяє задоволенню їх пізнавальних потреб, розвитку мислення, становленню активної, творчої особистості, стимулює розвиток інтелекту, здібностей, навичок самоосвіти та самовдосконалення.

Освітній процес має зосереджуватися на самореалізації студентів відповідно до їх індивідуальних особливостей, творчих здібностей, досягнення рефлексивного рівня розвитку їх свідомості, забезпеченні демократичного стилю взаємин між суб'єктами навчального процесу, творчої співпраці. Результатом застосування цього підходу має стати особистісне зростання, інтелектуальний та творчий розвиток майбутніх фахівців.

Особистісно-діяльнісний підхід спрямований на розвиток самосвідомості суб'єкта, що визначає його здатність до передбачення, проектування своєї діяльності з обдарованими дітьми, самовизначення та творчої самореалізації в структурі цієї діяльності. На думку Л. Міщик, фахова підготовка соціальних педагогів буде продуктивною у разі орієнтації на особистісний потенціал студентів, а це дає змогу розглядати концепцію їх підготовки як індивідуально орієнтовану (Міщик, 2012: 236). Студент ідентифікує майбутню діяльність у ролі соціального педагога на основі професійної самоідентифікації, що базується на принципі єдності свідомості та діяльності. У контексті підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми формування їх професійної свідомості здійснюється на основі критично-аналітичного мислення, що сприяє опануванню умінь та компетентностей у цьому напрямі діяльності, орієнтуванню в різноманітній інформації, творчому розв'язанню професійних завдань.

Індивідуально-творчий підхід спрямовує підготовку майбутніх соціальних педагогів на врахування розвитку особистості, забезпечує виявлення й формування в них творчої індивідуальності. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми спрямовується на особистісні зміни кожного студента, готовність до роботи в зазначеному аспекті, передбачає усвідомлення ним відповідності фаховій діяльності, його мотивацію до самовдосконалення як фахівця на основі професійно важливих якостей, ціннісних орієнтацій, професійної самосвідомості та ін.

Слід відзначити, що особистісно орієнтований підхід поєднується з гносеологічним, позаяк здобути студентом знання, уміння, досвід проходять через його цінності, сприяють пізнанню інформації. Студенти усвідомлюють для себе модель професійної діяльності, з якою ідентифікують себе в професії. У них формуються знання не тільки

у вигляді засвоєних понять і теорій, а й у набутті професійних умінь, навичок, компетентностей.

Гносеологічний підхід (від грец. *gnosis*, – seos – знання) заснований на теорії пізнання – гносеології – розділі філософії, в якому вивчаються «проблеми природи пізнання та його можливостей, відношення знання до реальності, досліджуються передумови пізнання, виявляються умови його істинності» (Філософський енциклопедичний словник, 2009: 241).

Використання гносеологічного підходу у підготовці майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми передбачає використання основних методів наукового пізнання – аналіз сутності досліджуваних процесів та понятійного апарату, порівняння традиційного навчання та інноваційних технологій, визначення напрямів удосконалення освітнього процесу з метою формування готовності студентів до роботи з обдарованими дітьми.

З метою реалізації гносеологічного підходу у підготовці майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми важливо встановити взаємозв'язок наукового пізнання з етапами розвитку, використовувати інноваційні технології для оптимізації пізнавальної діяльності.

Комплексний підхід у процесі навчання майбутніх соціальних педагогів полягає у кооперації різних наукових дисциплін, які в сукупності забезпечують фахову підготовку студентів до роботи з обдарованими дітьми. Комплексність (лат. *complexus* – зв'язок, сполучення) виявляється у розгляді сукупності явищ в їх взаємозв'язку, що становлять єдине ціле. Комплексний підхід полягає у розгляді явища чи процесу з різних позицій, з урахуванням сукупності чинників впливу; застосування комплексу засобів, що забезпечують оптимальний розвиток (Мардахаєв, 2002: 210).

Комплексний підхід до досліджуваної нами проблеми полягає у всебічному аналізі визначених концептів дослідження, враховуючи підходи різних наук; комплексному вивченні сутності, умов, чинників, результатів взаємодії; ефективному застосуванню їх у побудові системи підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми; застосуванню різноманітних форм, методів, засобів освітнього процесу.

Аксіологічний підхід (грец. “*aksios*” – коштовний) ґрунтується на філософському вченні (аксіології) «про моральні, етичні, культурні цінності як смислоутворювальні основи буття людини, що визначають мотивацію її життя, діяльності, учинків» (Новий словник іншомовних слів, 2008: 29).

Особливості реалізації аксіологічного підходу у підготовці студентів до роботи з обдаро-

ваними дітьми виявляються в тому, що цінності у майбутній професійній діяльності реалізують їх діяльнісні потреби та інтереси. Усвідомлення студентами професійних цінностей сприяє окресленню їхніх ціннісних орієнтацій, які мотивують на діяльність з обдарованими дітьми.

Культурологічний підхід передбачає розуміння освітнього процесу як культуротворчого, необхідність його орієнтації на формування загальнокультурної компетентності майбутнього соціального педагога, ставлення до нього як суб'єкта культури, здатного до особистісного розвитку.

Тенденції трансформації освітньої галузі, інтеграція до європейського освітнього простору, врахування європейських освітніх стандартів потребують врахування положень компетентнісного підходу.

Компетентнісний підхід визначається як механізм формування цілей, окреслення змісту, підбору навчально-методичного та організаційно-технічного забезпечення освітнього процесу, що здійснюється з урахуванням необхідних професійних якостей (компетентностей) фахівця, які забезпечують успішність розв'язання професійно орієнтованих завдань (Зеєр, 2011: 4).

З огляду на зазначений підхід, процес фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми має спрямовуватися на становлення фахівця, який володіє сукупністю компетентностей, необхідних для успішної діяльності з обдарованими дітьми. У зв'язку з цим використання положень компетентнісного підходу дає змогу реалізувати завдання, пов'язані з цілями професійної підготовки студентів до роботи з обдарованими дітьми та забезпеченням мотиваційних чинників освітнього процесу, змісту професійної підготовки, прогнозуванням результатів, оцінювання та обґрунтування шляхів покращення її якості. Реалізація компетентнісного підходу передбачає: перехід від звичного засвоєння системи знань, умінь і навичок до формування професійних компетентностей майбутнього соціального педагога, зокрема і до роботи з обдарованими дітьми; застосування творчої діяльності; діалог, співпрацю зі студентами, поєднання теоретичних понять різних навчальних дисциплін у системні, міждисциплінарні уявлення про професійну діяльність; застосування традиційних та інноваційних технологій, пізнавальної, науково-дослідницької, творчо-практичної діяльності.

Акмеологічний підхід (давньогрец. *акме* – вища точка, зрілість, вершина чогось) лежить в основі акмеології як «інтегральної науки, що вивчає феноменологію, закономірності, механізми розвитку особистості в період її професійної зрілості» (Деркач, 1993: 130).

Реалізація акмеологічного підходу у фаховій підготовці майбутніх соціальних педагогів базується на акмеологічних законах фундаментальної освіти і досвіді його використання (Н. Кузьміна-Гаршина, В. Максимова та ін.).

Вивчення цього підходу дає змогу врахувати основні етапи професійного становлення і створити умови для ефективності фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів, що дало б змогу оптимізувати їх роботу над своїми інтелектуальними, творчими, самоосвітніми потенціалами з метою постійного розвитку, професійного зростання.

Використання акмеологічного підходу у процесі фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми передбачає: створення умов, які сприятимуть набуттю студентами компетентностей, професіоналізму (зростання до власного «акме») у професійній діяльності, зокрема і у визначеному аспекті, та застосування ефективних технологій для формування у них компетентності в роботі з обдарованими дітьми.

Інтеграційний підхід у нашому дослідженні дає змогу виявити взаємозв'язок різних методологічних підходів. Зокрема, акмеологічний підхід пов'язаний із: а) гносеологічним, що виявляється у пізнанні умов удосконалення фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми; б) особистісним, за якого враховуються можливості, інтереси студентів у формуванні готовності до визначеного аспекту діяльності; в) діяльнісним, що передбачає активність у формуванні компетентності до роботи з обдарованими дітьми; г) аксіологічним, на основі якого в студентів формується ціннісне ставлення до професійного зростання.

Висновки. Отже, застосування зазначеного методологічного концепту, що базується на запропонованих підходах, сприятиме розробленню системи професійної підготовки, яка дасть змогу майбутнім соціальним педагогам оволодіти необхідними знаннями, вміннями та компетентностями для роботи з обдарованими дітьми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анисимов В. Общие основы педагогики : учебник для вузов. Москва : Просвещение, 2006. 574 с.
2. Деркач А. Акмеология – наука о путях достижения вершин профессионализма. Москва, 1993. 267 с.
3. Дубасенюк О. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 436 с.
4. Зеер Э. Компетентностный подход как фактор реализации инновационного образования. *Образование и наука*. 2011. № 8. С. 3–14.
5. Капська А., Безпалько О., Вайнола Р. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи: модульний курс дистанційного навчання / за заг. ред. А. Капської. Київ, 2002. 164 с.
6. Міщик Л. Теоретико-методичні основи професійної підготовки соціального педагога у закладах вищої освіти : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.05. Запорізький держ. ун-т. Запоріжжя, 1997. 358 с.
7. Новий словник іншомовних слів / Л. Шевченко та ін. Київ : АРІІ, 2008. 672 с.
8. Словарь по социальной педагогике / ав.-сост. Л. Мардахаев. Москва : Академия, 2002. 388 с.
9. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навчальний посібник для вузів / В. Воронкова та ін. Київ : Професіонал, 2006. 567 с.
10. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. Шинкарука. Київ : Абрис, 2002. 742 с.

REFERENCES

1. Anisimov, V. *Obshhie osnovy pedagogiki* [General Fundamentals of Pedagogy]: uchebnik dlja vuzov. Moskva: Prosvshhenie, 2006. 574 p. [in Russian].
2. Derkach, A. *Akmeologija – nauka o putjah dostizhenija vershin professionalizma* [Acmeology: towards the peak of professionalism]. Moskva, 1993. 267 p. [in Russian].
3. Dubaseniuk, O. *Profesijna pedahohichna osvita: osobystisno oriientovanyj pidkhid* [Professional pedagogical education: personality-centered approach]: monohrafiia. Zhytomyr: Zhytomyr Ivan Franko State University, 2012. 436 p. [in Ukrainian].
4. Zeer, Je. *Kompetentnostnyj podhod kak faktor realizacii innovacionnogo obrazovanija* [Competence approach as a factor in the implementation of innovative education]. *Obrazovanie i nauka*. 2011. No 8. Pp. 3–14 [in Russian].
5. Kaps'ka, A., Bezpal'ko, O., Vajnola, R. *Aktual'ni problemy sotsial'no-pedahohichnoi roboty (modul'nyj kurs dystantsijnoho navchannia)* [Actual problems of social-pedagogical work (modular course of distance learning)] zah. red. A. Kaps'koi. Kyiv, 2002. 164 p. [in Ukrainian].
6. Mischyk, L. *Teoretyko-metodychni osnovy profesijnoi pidhotovky sotsial'noho pedahoha u zakladakh vyschoi osvity* [Theoretical and methodological foundations of social teacher training in higher education] : dys. ... doktora ped. nauk : 13.00.05. Zaporizhzhia State University, Zaporizhzhia, 1997. 358 p. [in Ukrainian].
7. *Novyj slovnyk inshomovnykh sliv* [New Dictionary of Foreign Words] / L. Shevchenko ta in. Kyiv: ARII, 2008. 672 p. [in Ukrainian].
8. *Slovar' po socialnoj pedagogike* [Dictionary of social pedagogy] / L. Mardahaev. Moskva: Akademija, 2002. 388 p. [in Russian].
9. *Upravlinnia liuds'kyj resursamy: filosof'ski zasady* [Human resource management: philosophical foundations]: navchal'nyj posibnyk dlia vuziv / V. Voronkova ta in. Kyiv : Profesional, 2006. 567 p. [in Ukrainian].
10. *Filosofs'kyj entsyklopedychnyj slovnyk* [Encyclopedic Dictionary of Philosophy] / za red. V. Shynkaruka. Kyiv: Abris, 2002. 742 p. [in Ukrainian].